

Sörmlands store låtmästare

— just Gustaf Wetter — 70 år

Ålderdomen bland Sörmlands låtspelare, Gustaf Wetter i Katrineholm, fyller 70 år den 3 april. I trots ökat bekvämlighet har sig lika vital och i farten som många gånger tidigare. Brevvärd av låtspeglarna i grundskolan och läraren har han långt ut varit för den gamla folkmusikens i de vita och gamla. Trakterande både den vita folket och allmänheten har han också varit väl förtrogen med konstmusikens flöjder under spelning i kyrkor och stråkkoroner.

Med sina stora kunskaper i låtspeglarna har också varit en del i Sörmlands och bygdespelarens. För detta område har han varit en del i Sörmlands och bygdespelarens. För detta område har han varit en del i Sörmlands och bygdespelarens.

GUSTAF WETTERS INTRESSE för musik och låt väcktes tidigt hemma i Gröna, där fadern påverkade honom genom sitt låtspeglar. De själv lärde han sig spela fiol och orgel. Efter skolgången i hemstaden följde han utbildningen med studentexamen vid Norra Latin i Stockholm, där latin och matematik blev hans huvudämnen. Efter en meriterande seminarieutbildning sökte han sig under tidigare 20-talet till Katrineholm. Under studietiden skapade han till låtarna såväl som tag. Redan som sjutton-åring begynte han i Gränstrakten att uppbyggas låtspelare för att kunna spela upp de gamla låtarna, och i den nya hemstaden använde han sig av alla tillgångar till att medels cykel och orgel till Sörmlandsbygdes åldriga låtspelare i samma ärende.

Som låtspeglare vandrade han sig fram till de gamla låtarna som kunde förmedla bygdespelarens traditionerna. Därmed kom han i beröring med många berömda bygdespelare som Vingårens Waldemar Carl Erik i Lind, Sörmlands Axel och många många andra. Den stora målet var förövrigt en stor del i dröplig beredning, som gav Wetter anledning till en lika dröplig artikel.

LÅTPOESKANDET GAV ytterst värdefulla resultat vilka samlats i bokform och har mer än 600 nummer. I rikssamlaren Nils Anderssons första samling Svenska låtar, som det som berör Sörmland och

är utgiven på Norstedt och Söners förlag 1934, har Wetter meddelat 13 låtar. Atskilliga ingår i andra sammanhang, bl a i den tidskrift, Spelmansförbundet och Sörmlands Ungdomsring tämligen regelbundet och ambitiöst kommer ut med. För övrigt finns kopior av hans många uppteckningar från Sörmland i Uppsala landsmåls- och folkminnesarkiv. Låtsamlandet tog han som en livsuppgift, som något för framtida forskning att ta del av och göra folkmusikerandets nytta med.

EN INTRESSANT BESÖKARE hos låtspeglaren Wetter imponeras regeligen av hans nedlagda arbete för den sörmländska folkmusikens framman. Under de 30 år han var ordförande i Södermanlands Spelmansförbund, vilket bildades 1925 vid en stämna i Malmköping och då blev landets första Spelmansförbund, har han med sin idealitet och framåtstro till folkmusikens utveckling skapat ett förbundets bibliotek och arkiv av i sin art ovanliga mått.

Samlingarna har deponerats hos Katrineholms Stadsbibliotek, som tvingats att skaffa en särskild lokal och ett skvaddande arkiv för de originella och dyrbara samlingarna av låtar jämte litteratur om dem. Nämndhusets ett utmärkt och brandkyddande källarrum är fyllt av bokhyllor, som rymmer många dyrbara klenoder. Där finns dessutom ett trettiotal kraftiga dokumentmappar rymmande allt av protokoll, skrivelser, program och annat för förbundet viktigt att bevara. Allt detta sammantaget något unikt att betrakta.

100 SPELMANSSTÄMMOR och



mer har Gustaf Wetter varit med om att ordna. Dessa stämmor växte efterhand till folkära låtfester med ett hundratal spelmän agerande. Samlingar skedde vid Julita Skans, Stenhammar, Nyköpingshus, Eskilstuna Folkets park o s v.

Arrangemangen inneslöt ett jättearbete. Allt ordnande vid var plats, reklamapparaten igångsättning, bygdespelarens samövande, vilket först skedde inom mindre grupper på skilda platser för att slutligen finslipats i en allsamlings spelstämman dag. Detta allt var för-

visso ett tungt lass att dra och ett stort ansvar att bära. Men det fanns givetvis villiga medhjälpare som Arne Blomberg, förbundets nuvarande ordförande, och Henry Sjöberg som sekreterare.

VID ETT SAMTAL säger Gustaf Wetter, att han till Spelmansförbundet skall donera alla sina dyrbara handskrifter av låtar, alla sina klockarböcker från 1700- och 1800-talet samt alla de värdefulla publikationer, han har i sin ägo och som ännu saknas i förbundets arkiv. "Snart skall jag ordna med ett gåvobrev!"

För årens många insatser mottog Gustaf Wetter 1965 Sörmlands läns första kultur stipendium. Nu förmodas, att Sörmlands bygde- och låtspelare som bäst förbereder sig att ge den sörmländske store låtmästaren sin fullvärdiga hyllning. Med den skaran kommer med säkerhet mängder av vänner och beundrare av hans livsgärning att spontant delta. Jubilaren förtjänar väl en dylik tacksamhetsbetygelse!

John Norrman

LÖRDAG



70 år fyller på lördag folkskolläraren och riksspelmannen Gustaf Wetter, Katrineholm. Han är född i Gränna, blev student i Stockholm 1921 och folkskollärare två år senare. Som lärare slog han sig ner i Katrineholm där han verkade i katedern i mer än 40 år. Men mer än pekpinnen och kritan älskar han att hålla stråken i handen och Gustaf Wetter är utan tvekan Sörmlands meste folkmusiker.

I ungefär ett halvt sekel har han varit sysselsatt med uppteckning av folkmusik. Han var med om att bilda Södermanlands Spelmansförbund i Malmköping 1925 och han var dess ordförande i 30 år. För sitt arbete i folkmusikens tjänst har han tilldelats en lång rad utmärkelser: Södermanlands Spelmansförbunds märke i guld, Zornmärket i guld, Södermanlands Hembygdsförbunds förtjänstplakett, Samfundet för hembygdsvårds plakett samt Ålands Spelmansgilles guldmärke. Han har också fått medaljen "För medborgerlig förtjänst" och han var med bland dem som fick Södermanlands läns landstings kulturstipendium när det första gången utdelades 1965.

FOLKET

Torsdagen den 1 april 1971

Lena spelade bäst



LENA MOBERG från Nacka, 12 år, har slagit svenska dargspelseliten och blivit svensk mästare på bälgaspel. Det skedde häromkvällen vid dragspels-SM i Medborgarhuset. Lena fick sitt första dragspel av farfar för fyra år sen och tycks ha tränat flitigt sen dess.